

USTAVNI ZAKON O USTAVNOM SUDU REPUBLIKE HRVATSKE

"Narodne novine" broj 99/99. i 29/02.

(pročišćeni tekst objavljen u "Narodnim novinama" broj 49 od 3. svibnja 2002.)

Pročišćeni tekst Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske obuhvaća:

- **Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske** koji je stupio na snagu danom proglašenja 24. rujna 1999. ("Narodne novine" broj 99 od 29. rujna 1999.);

- **Ustavni zakon o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske** koji je stupio na snagu danom proglašenja 15. ožujka 2002. ("Narodne novine" broj 29 od 22. ožujka 2002.)

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Ustavnim zakonom uređuju uvjeti i postupak za izbor sudaca Ustavnog suda Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) i prestanak njihove dužnosti, uvjeti i rokovi za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom i suglasnosti drugih propisa s Ustavom i zakonom, postupak i pravno djelovanje njegovih odluka, zaštita ljudskih prava i temeljnih sloboda zajamčenih Ustavom i druga pitanja važna za izvršenje dužnosti i rad Ustavnog suda.

Članak 2.

(1) Ustavni sud jamči poštivanje i primjenu Ustava Republike Hrvatske i svoje djelovanje temelji na odredbama Ustava Republike Hrvatske i Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske.

(2) Ustavni sud je neovisan o svim tijelima državne vlasti, te samostalno raspoređuje sredstva, utvrđena u državnom proračunu, u skladu sa svojim godišnjim proračunom i zakonom radi funkcioniranja djelatnosti Ustavnog suda.

(3) Unutarnje ustrojstvo Ustavnog suda uređuje se Poslovníkom Ustavnog suda Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Poslovník).

(4) O primjeni Poslovníka brine se predsjednik Ustavnog suda. Tumačenje Poslovníka daje Ustavni sud.

Članak 3.

Djelovanje Ustavnog suda je javno.

Članak 4.

(1) Suci Ustavnog suda imaju imunitet kao i zastupnici u Hrvatskom saboru.

(2) Sudac Ustavnog suda ne može biti pozvan na kaznenu odgovornost, pritvoren ili kažnjen za izraženo mišljenje ili glasovanje u Ustavnom sudu.

(3) Sudac Ustavnog suda ne može biti pritvoren niti se protiv njega može pokrenuti kazneni postupak bez odobrenja Ustavnog suda.

(4) Sudac Ustavnog suda može biti pritvoren bez odobrenja Ustavnog suda samo ako je zatečen da čini kažnjivo djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina. U takvom slučaju državno tijelo, koje je suca Ustavnog suda pritvorilo, dužno je o tome odmah obavijestiti predsjednika Ustavnog suda.

(5) Ustavni sud može odlučiti da sudac Ustavnog suda protiv kojeg je pokrenut kazneni postupak ne obavlja dužnosti u Ustavnom sudu dok taj postupak traje.

II. UVJETI ZA IZBOR SUDACA USTAVNOG SUDA, IZBOR SUDACA USTAVNOG SUDA I PRESTANAK NJIHOVE DUŽNOSTI

Članak 5.

(1) Za suca Ustavnog suda se može izabrati osobu koja je hrvatski državljanin, diplomirani pravnik s najmanje 15 godina radnog iskustva u pravnoj struci koja se u toj struci istakla znanstvenim ili stručnim radom ili svojim javnim djelovanjem.

(2) Osoba koja je stekla doktorat pravnih znanosti i ispunjava druge uvjete iz stavka 1. ovoga članka može se izabrati za suca Ustavnog suda ako ima najmanje 12 godina radnog iskustva u pravnoj struci.

Članak 6.

(1) Postupak izbora sudaca Ustavnog suda pokreće odbor Hrvatskoga sabora nadležan za Ustav (u daljnjem tekstu: nadležni odbor) objavom poziva u "Narodnim novinama" pravosudnim institucijama, pravnim fakultetima, odvjetničkoj komori, pravničkim udrugama, političkim strankama, drugim pravnim osobama i pojedincima da predlože kandidate za izbor jednog ili više sudaca Ustavnog suda (u daljnjem tekstu: poziv). Pojedinaac može i sam sebe predložiti kao kandidata.

(2) U pozivu se navode uvjeti za izbor sudaca Ustavnog suda određeni Ustavom i ovim Ustavnim zakonom, rok za podnošenje prijedloga kandidata nadležnom odboru, te prilozi koji moraju biti dostavljeni uz prijedlog.

(3) Nakon proteka roka iz stavka 2. ovoga članka, nadležni odbor ispituje ispunjavaju li kandidati uvjete za izbor sudaca Ustavnog suda utvrđene Ustavom i ovim Ustavnim zakonom i nepravovaljane kandidature odbacuje.

(4) Nadležni odbor obavlja javni razgovor sa svakim kandidatom koji ispunjava uvjete za izbor za suca Ustavnog suda i na temelju prikupljenih podataka i rezultata razgovora sastavlja listu kandidata koji ulaze u uži izbor za suce Ustavnog suda. Lista kandidata u pravilu sadržava više kandidata od broja sudaca Ustavnog suda koji se bira.

(5) Nadležni odbor, uz svoj prijedlog, dostavlja Hrvatskom saboru listu svih kandidata koji ispunjavaju uvjete za izbor suca Ustavnog suda. Prijedlog nadležnog odbora mora sadržavati obrazloženje iz kojeg je razvidno zašto je odbor pojedinom kandidatu dao prednost pred ostalim kandidatima.

(6) Zastupnici Hrvatskoga sabora glasuju pojedinačno o svakom predloženom kandidatu.

(7) Predloženi kandidat za suca Ustavnog suda smatra se izabranim sucem Ustavnog suda ako za njega glasuje većina od ukupnog broja zastupnika Hrvatskoga sabora.

Članak 7.

(1) Izabrani suci Ustavnog suda stupaju na dužnost na dan isteka mandata sudaca umjesto kojih su izabrani.

(2) Sudac Ustavnog suda koji je izabran umjesto suca koji je razriješen dužnosti prije isteka vremena na koje je izabran stupa na dužnost u roku kojeg odredi Hrvatski sabor.

Članak 8.

Prije nego što stupe na dužnost suci Ustavnog suda polažu pred predsjednikom Republike Hrvatske ovu prisegu: "Prisežem svojom čašću da ću se u obavljanju dužnosti suca Ustavnog suda Republike Hrvatske pridržavati Ustava i zakona Republike Hrvatske i da ću savjesno obavljati svoju dužnost."

Članak 9.

(1) Mandat suca Ustavnog suda počinje teći od dana stupanja na dužnost.

(2) Predsjednik Ustavnog suda dužan je šest mjeseci prije isteka mandata suca Ustavnog suda izvijestiti o tome predsjednika Hrvatskoga sabora.

Članak 10.

(1) Suci Ustavnog suda ne mogu obavljati nikakvu drugu javnu ili profesionalnu dužnost.

(2) Sveučilišni nastavnik (docent, izvanredni i redoviti profesor) pravnih znanosti izabran za suca Ustavnog suda može, izvan radnog odnosa i u smanjenom opsegu, nastaviti obavljati nastavu i znanstveni rad kao sveučilišni nastavnik pravnih znanosti.

(3) U smislu ovoga Ustavnog zakona ne smatra se javnom, odnosno profesionalnom dužnošću ni druga znanstvena i stručna djelatnost, niti člansko djelovanje u institutima i udrugama pravnika, kao ni u humanitarnim, kulturnim, sportskim i drugim udrugama.

Članak 11.

(1) Sudac Ustavnog suda može biti razriješen dužnosti prije isteka vremena na koje je izabran:

- ako to sam zatraži,
- ako bude osuđen na zatvorsku kaznu zbog počinjenoga kaznenog djela,
- ako trajno izgubi sposobnost da obavlja svoju dužnost.

(2) Postojanje razloga za razrješenje suca Ustavnog suda prije isteka mandata utvrđuje Ustavni sud i o tome izvješćuje predsjednika Hrvatskoga sabora.

Članak 12.

(1) Ako sudac Ustavnog suda zatraži da bude razriješen dužnosti, a Hrvatski sabor ne donese odluku o tom zahtjevu u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, sucu Ustavnog suda dužnost prestaje po sili Ustavnog zakona istekom roka od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva.

(2) Sud koji je izrekao zatvorsku kaznu dužan je bez odgode dostaviti pravomoćnu presudu Ustavnom sudu, koji će o tome odmah izvijestiti predsjednika Hrvatskoga sabora.

(3) Prijedlog da se pokrene postupak radi utvrđivanja trajnog gubitka sposobnosti suca Ustavnog suda da obavlja svoju dužnost Ustavnom sudu podnosi njegov predsjednik.

(4) Postupak radi utvrđivanja trajnog gubitka sposobnosti predsjednika Ustavnog suda, Ustavnom sudu predlažu tri njegova suca.

(5) Odluku o prijedlogu iz stavka 4. ovoga članka donosi Ustavni sud većinom glasova svih sudaca.

Članak 13.

(1) Tijekom postupka propisanog odredbama članka 11. i 12. ovoga Ustavnog zakona sudac Ustavnog suda može biti udaljen od obavljanja dužnosti.

(2) Odluku o udaljenju donosi, na prijedlog predsjednika Ustavnog suda, Ustavni sud većinom glasova svih sudaca.

(3) Prijedlog za udaljenje predsjednika Ustavnog suda podnose tri suca.

(4) Odluku o prijedlogu za udaljenje predsjednika Ustavnog suda donosi Ustavni sud većinom glasova svih sudaca.

Članak 14.

(1) Sudac Ustavnog suda kome je prestala sudačka dužnost zbog isteka mandata ima pravo na mirovinu pod istim uvjetima kako je to određeno za zastupnike u Hrvatskom saboru.

(2) Sudac Ustavnog suda koji je razriješen dužnosti prije isteka vremena na koje je izabran na osobno traženje ili zbog toga što je trajno izgubio sposobnost da obavlja svoju dužnost ima pravo na mirovinu pod istim uvjetima kao i sudac iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 15.

Ustavni sud bira tajnim glasovanjem predsjednika Ustavnog suda na vrijeme od četiri godine većinom glasova svih sudaca.

Članak 16.

Sudac Ustavnog suda ne smije biti član nijedne političke stranke niti svojim javnim djelovanjem i postupanjem smije iskazivati osobnu naklonost prema bilo kojoj političkoj stranci.

III. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM - OPĆE ODREDBE

Članak 17.

(1) Postupak se pred Ustavnim sudom pokreće pisanim zahtjevom, prijedlogom i ustavnom tužbom (u daljnjem tekstu: podnesci).

(2) Podnesci upućeni Ustavnom sudu moraju biti potpisani.

(3) Podnesak se podnosi Ustavnom sudu izravno ili mu se šalje poštom. Dan predaje podneska pošti preporučeno smatra se danom predaje Ustavnom sudu.

(4) Ako podnesak nije predan Ustavnom sudu, nego drugome tijelu, a stigne Ustavnom sudu nakon proteka roka za podnošenje podneska, smatrat će se da je podnesen u roku ako je podnositelj podnio podnesak tome tijelu iz neznanja ili očiglednom pogreškom.

Članak 18.

(1) Podnesci kojima se pokreće postupak, odnosno predlaže pokretanje postupka, kao i druge pisane izjave, prijedlozi i priopćenja upućuju se Ustavnom sudu na hrvatskome jeziku i latiničnom pismu.

(2) Ako je, pod uvjetima propisanim zakonom, u pojedinim lokalnim jedinicama uz hrvatski jezik i latinično pismo u službenu uporabu uveden i drugi jezik te ćirilčno ili koje drugo pismo, sudionik u postupku koji ima prebivalište, odnosno sjedište na području te lokalne jedinice može uputiti podneske Ustavnom sudu i na tom drugom jeziku i ćirilčnom ili kojem drugom pismu.

Članak 19.

(1) Podnesci upućeni Ustavnom sudu moraju biti razumljivi i moraju sadržavati sve što je potrebno da bi se po njima moglo postupiti.

(2) Ako je podnesak nerazumljiv ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti, Ustavni sud će vratiti podnesak podnositelju radi ispravka, odnosno dopune, uz određivanje roka za ponovno podnošenje podneska.

(3) Ako podnesak vezan za rok bude ispravljen, odnosno dopunjen i predan Ustavnom sudu u roku određenom za dopunu ili ispravak, smatrat će se da je podnesen onog dana kad je prvi puta bio podnesen.

(4) Smatrat će se da je podnesak povučen ako ne bude vraćen Ustavnom sudu u određenome roku. Ako bude vraćen bez ispravka, odnosno dopune, odbacit će se.

Članak 20.

(1) Postupak vodi sudac Ustavnog suda.

(2) Postupak treba voditi tako da omogući Ustavnom sudu donošenje odluke o biti stvari.

Članak 21.

Ako postoje razlozi za isključenje javnosti u postupku sudac Ustavnog suda to treba navesti u izvješću.

Članak 22.

Kada dostavu treba obaviti fizičkim ili pravnim osobama u inozemstvu ili strancima koji uživaju pravo imuniteta, dostava će se obaviti diplomatskim odnosno konzularnim putem, ako u međunarodnom ugovoru nije što drugo određeno.

Članak 23.

U ustavnosudskom postupku svaki sudionik snosi svoje troškove postupka, ako Ustavni sud ne odluči drukčije.

Članak 24.

(1) Sudionici mogu poduzimati radnje u postupku osobno ili preko punomoćnika.

(2) Ovlaštenje punomoćnika za poduzimanje svih ili samo određenih radnji u postupku mora se temeljiti na posebnoj punomoći.

Članak 25.

(1) Svatko je dužan Ustavnom sudu na njegov zahtjev dati isprave i obavijesti potrebne za vođenje postupka.

(2) Iznimno, u slučaju neudovoljavanja opetovanom zahtjevu Ustavnog suda iz stavka 1. ovoga članka, Ustavni sud može naložiti oduzimanje isprava.

Članak 26.

O sjednicama Ustavnog suda vodi se zapisnik.

Članak 27.

(1) Ustavni sud donosi odluke i rješenja većinom glasova svih sudaca, ako Ustavom ili ovim Ustavnim zakonom nije drukčije određeno.

(2) Ustavni sud donosi odluku kada odlučuje o biti stvari, a u ostalim slučajevima donosi rješenje.

(3) Odluka i rješenje Ustavnog suda moraju biti obrazloženi.

(4) Sudac Ustavnog suda koji izdvoji mišljenje dužan ga je pisano obrazložiti.

(5) Sudac Ustavnog suda koji je glasovao suprotno većini može, u primjerenom roku od dana izrade odluke ili rješenja, pisano obrazložiti svoje mišljenje i objaviti ga.

(6) Sudac Ustavnog suda se ne može uzdržati od glasovanja, osim u slučaju kada je sudjelovao u donošenju zakona, drugog propisa ili odluke koji su predmet odlučivanja.

Članak 28.

(1) Odluka, odnosno rješenje Ustavnog suda mora imati uvod, izreku i obrazloženje.

(2) Uvod odluke, odnosno rješenja sadrži: naziv Ustavnog suda, ime i prezime predsjednika i sudaca Ustavnog suda koji su sudjelovali u donošenju odluke, odnosno rješenja, kratku oznaku predmeta odlučivanja, te dan kada je odluka, odnosno rješenje doneseno.

(3) Izreka sadrži odluku Ustavnog suda o predmetu odlučivanja.

(4) U obrazloženju Ustavni sud će izložiti sadržaj podneska kojim se predlaže pokretanje postupka, odnosno kojim je postupak pokrenut, navesti razloge zbog kojih je odlučio kao u izreci i propise na kojima je utemeljio odluku.

Članak 29.

(1) Odluke i važnija rješenja Ustavnog suda, doneseni u postupku ocjene suglasnosti zakona s Ustavom, odnosno suglasnosti drugih propisa s Ustavom i zakonom, te odluke i rješenja doneseni u ustavnosudskim postupcima za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda zajamčenih Ustavom, objavljuju se u "Narodnim novinama". Ako više odluka ili rješenja počivaju na istoj pravnoj osnovi i istom ili sličnom činjeničnom stanju objavit će se samo jedna odluka, odnosno rješenje.

(2) O objavi ostalih akata Ustavnog suda odlučuje sjednica Ustavnog suda.

Članak 30.

(1) Ustavni sud dostavlja ovjerenjenu prijepis svoje odluke, odnosno rješenja sudionicima u postupku.

(2) Kada se pozivi, odluke, odnosno rješenja Ustavnog suda ne mogu, iz bilo kojeg razloga dostaviti sudionicima u postupku, dostava se za njih obavlja stavljanjem poziva, odluke, odnosno rješenja na oglasnu ploču Ustavnog suda.

(3) Dostava se smatra obavljenom nakon proteka osam dana od dana stavljanja poziva, odluke, odnosno rješenja na oglasnu ploču Ustavnog suda.

(4) U slučaju objave odluke, odnosno rješenja u "Narodnim novinama" dostava se smatra obavljenom danom objave.

Članak 31.

(1) Odluke i rješenja Ustavnog suda obvezatni su i dužna ih je poštovati svaka fizička i pravna osoba.

(2) Sva tijela državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave dužna su u okviru svoga ustavnog i zakonskog djelokruga provoditi odluke i rješenja Ustavnog suda.

(3) Vlada Republike Hrvatske osigurava preko tijela državne uprave provedbu odluka i rješenja Ustavnog suda.

(4) Ustavni sud može sam odrediti tijelo kojem povjerava provedbu svoje odluke, odnosno rješenja.

(5) Ustavni sud može odrediti način provedbe svoje odluke, odnosno rješenja.

Članak 32.

Ustavni sud će rješenjem odbaciti zahtjev, prijedlog i ustavnu tužbu ako nije nadležan za odlučivanje, ako su nepravodobni, i u drugim slučajevima kad ne postoje pretpostavke za odlučivanje o biti stvari.

Članak 33.

Ustavni sud donijet će odluku o zahtjevu, prihvaćenom prijedlogu i ustavnoj tužbi u pravilu u roku od najviše godinu dana.

Članak 34.

Ako ovim Ustavnim zakonom nije propisano drukčije Ustavni sud u postupku podredno smisleno primjenjuje odredbe odgovarajućih postupovnih zakona Republike Hrvatske.

IV. OCJENA SUGLASNOSTI ZAKONA S USTAVOM I SUGLASNOSTI DRUGIH PROPISA S USTAVOM I ZAKONOM

Članak 35.

Zahtjev kojim se pokreće postupak pred Ustavnim sudom mogu podnijeti:

- jedna petina zastupnika Hrvatskoga sabora,
- radno tijelo Hrvatskoga sabora,
- predsjednik Republike Hrvatske,
- Vlada Republike Hrvatske za ocjenu suglasnosti propisa s Ustavom i zakonom,
- Vrhovni sud Republike Hrvatske ili drugi sud, ako pitanje ustavnosti i zakonitosti nastane u postupku vođenim pred tim sudom,
- Pučki pravobranitelj u postupcima iz članka 92. Ustava Republike Hrvatske,

Članak 36.

(1) Ako predstavničko tijelo jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj smatra da zakon kojim se uređuje ustrojstvo, djelokrug ili financiranje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave nije u skladu s Ustavom, ima pravo podnijeti zahtjev Ustavnom sudu za ocjenu suglasnosti tog zakona ili pojedinih njegovih odredaba s Ustavom.

(2) O zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka Ustavni sud dužan je odlučiti po hitnom postupku, a najkasnije u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva.

Članak 37.

(1) Ako sud u postupku utvrdi da zakon koji bi trebao primijeniti, odnosno pojedina njegova odredba nisu suglasni s Ustavom, zastat će s postupkom i podnijeti Ustavnom sudu zahtjev za ocjenu suglasnosti zakona, odnosno pojedine njegove odredbe s Ustavom.

(2) Ako sud u postupku utvrdi da drugi propis koji bi trebao primijeniti, odnosno pojedina njegova odredba nisu suglasni s Ustavom i zakonom, na konkretan slučaj će neposredno primijeniti zakon, a Ustavnom sudu će podnijeti zahtjev za ocjenu suglasnosti spornog propisa, odnosno pojedine njegove odredbe s Ustavom i zakonom.

(3) O podnijetim zahtjevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka Ustavni sud će izvijestiti Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Članak 38.

(1) Svaka fizička i pravna osoba ima pravo predložiti pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom i ocjenu suglasnosti drugih propisa s Ustavom i zakonom.

(2) Ustavni sud može i sam pokrenuti postupak za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom i ocjenu suglasnosti drugih propisa s Ustavom i zakonom.

Članak 39.

(1) Zahtjev za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom i suglasnosti drugih propisa s Ustavom i zakonom mora sadržavati oznaku odredbi čija se ustavnost, odnosno zakonitost osporava, oznaku odredbi Ustava ili zakona za koje se u zahtjevu tvrdi da su povrijeđene, razloge zbog kojih se tvrdi da osporeni propis nije suglasan s Ustavom, odnosno zakonom, te potpis i pečat podnositelja zahtjeva.

(2) U zahtjevu podnositelj može navesti i druge činjenice od značenja za ocjenu stvari, kao i svoje mišljenje o tome treba li osporeni propis ukinuti ili poništiti.

(3) Uz zahtjev za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti i zakonitosti drugog propisa mora se priložiti osporavani akt.

Članak 40.

(1) Prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom i suglasnosti drugih propisa s Ustavom i zakonom sadrži, u pravilu, sve što sadrži i zahtjev.

(2) Ustavni sud će započeti postupak najkasnije u roku od godine dana od podnošenja prijedloga.

Članak 41.

Svaki zahtjev, odnosno prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom i suglasnosti drugog propisa s Ustavom i zakonom predsjednik Ustavnog suda uputit će na obradu sucu izvjestitelju.

Članak 42.

(1) Na prijedlog suca izvjestitelja Ustavni sud može dostaviti zahtjev, odnosno prijedlog za pokretanje postupka na odgovor tijelu koje je donijelo osporeni propis.

(2) Ako tijelo iz stavka 1. ovoga članka ne odgovori Ustavnom sudu u roku od 60 dana, Ustavni sud će nastaviti s postupkom.

Članak 43.

(1) O prijedlogu kojim se traži da Ustavni sud pokrene postupak za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom i ocjenu suglasnosti drugih propisa s Ustavom i zakonom, Ustavni sud na sjednici odlučuje rješenjem hoće li prihvatiti prijedlog i pokrenuti postupak.

(2) O pokretanju postupka, odnosno neprihvatanju prijedloga za pokretanje postupka, Ustavni sud će obavijestiti sudionike postupka.

(3) Kada Ustavni sud pokrene postupak radi ocjene suglasnosti zakona s Ustavom, rješenje o pokretanju postupka objavit će se i u "Narodnim novinama".

Članak 44.

(1) Postupak za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom i drugih propisa s Ustavom i zakonom smatra se pokrenutim na dan primitka zahtjeva u Ustavnom sudu, odnosno na dan predaje zahtjeva pošti preporučeno.

(2) Postupak za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom i drugih propisa s Ustavom i zakonom u povodu prijedloga smatra se pokrenutim na dan donošenja rješenja o pokretanju postupka.

Članak 45.

Ustavni sud može, do donošenja konačne odluke, privremeno obustaviti izvršenje pojedinačnih akata ili radnji koje se poduzimaju na osnovi zakona ili drugog propisa, čija se suglasnost s Ustavom, odnosno zakonom ocjenjuje, ako bi njihovim izvršenjem mogle nastupiti teške i nepopravljive posljedice.

Članak 46.

(1) Kada obradi predmet na način koji će omogućiti Ustavnom sudu donošenje odluke o biti stvari, sudac izvjestitelj podnosi nacrt odluke ili rješenja o predmetu predsjedniku Ustavnog suda u pisanom obliku.

(2) Nacrt odluke ili rješenja sadrži podatke o zahtjevu ili prijedlogu, o obavljenim postupovnim radnjama, činjeničnim i pravnim pitanjima, pribavljenim mišljenjima te mišljenje može li se o predmetu odlučiti na sjednici bez javne rasprave, ili treba zakazati javnu raspravu.

Članak 47.

(1) Kada predsjednik Ustavnog suda primi nacrt odluke ili rješenja, upućuje ih na sjednicu Ustavnog suda radi donošenja odluke u predmetu.

(2) Uz suce, sjednici su nazočni i mogu sudjelovati u raspravi glavni tajnik i savjetnici Ustavnog suda i voditelj Službe za evidenciju i dokumentaciju, ako Ustavni sud ne odluči drukčije.

(3) Predstavnici tiska i drugih sredstava priopćavanja mogu biti nazočni sjednici i javnoj raspravi, te drugim skupovima u Ustavnom sudu.

(4) Za televizijski i radio-prijenos iz Ustavnog suda potrebna je dozvola predsjednika Ustavnog suda.

Članak 48.

(1) Na sjednici sudac izvjestitelj usmeno obrazlaže nacrt odluke ili rješenja i prema potrebi daje dopunska obrazloženja.

(2) Sudac može ovlastiti savjetnika da na sjednici izloži predmet.

(3) Nakon toga predsjednik Ustavnog suda otvara raspravu.

(4) Nakon završene rasprave o predmetu, predsjednik iznosi na odlučivanje prijedlog suca izvjestitelja, a zatim i druge prijedloge iznesene u raspravi o predmetu.

(5) Ako Ustavni sud ne prihvati prijedlog suca izvjestitelja nacrt odluke ili rješenja može, radi dopune, vratiti sucu izvjestitelju ili zadužiti drugoga suca da obradi drugo stajalište.

Članak 49.

(1) Ustavni sud održava savjetodavnu raspravu ako ocijeni da je prije odlučivanja o biti stvari potrebna rasprava sa sudionicima u postupku, državnim tijelima, tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave, udrugama, znanstvenicima i drugim stručnjacima.

(2) Savjetodavnu raspravu može sazvati i sudac izvjestitelj o čemu je dužan izvijestiti predsjednika Ustavnog suda.

Članak 50.

(1) Ustavni sud na sjednici može zaključiti da će o biti stvari odlučiti na temelju javne rasprave.

(2) Javnu raspravu zakazuje predsjednik Ustavnog suda.

(3) Na javnu raspravu pozivaju se sudionici u postupku i predstavnici državnih tijela, tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave i udruga, kao i osobe sudjelovanje kojih je na javnoj raspravi potrebno.

(4) Izostanak pozvanih sudionika u postupku i drugih pozvanih osoba ne sprječava Ustavni sud da nastavi postupak i donese odluku, ako ocijeni da za to postoje uvjeti.

(5) U opravdanim slučajevima Ustavni sud može odgoditi javnu raspravu i zakazati novu.

Članak 51.

(1) Javnu raspravu vodi predsjednik Ustavnog suda, a o činjeničnom i pravnom stanju u predmetu izvješćuje sudac izvjestitelj.

(2) O tijeku javne rasprave vodi se zapisnik. Zapisnik vodi savjetnik Ustavnog suda koji je sa sucem surađivao u obradi predmeta. Javna rasprava se stenografira ili snima ako predsjednik Ustavnog suda ne odluči drukčije. Snimka javne rasprave prilaže se zapisniku.

(3) Zapisnik javne rasprave potpisuju predsjednik Ustavnog suda i savjetnik koji je vodio zapisnik.

Članak 52.

Kada Ustavni sud smatra da je predmet raspravljen u mjeri da se može donijeti odluka, predsjednik Ustavnog suda priopćit će da je rasprava zaključena.

Članak 53.

(1) Ustavni sud donosi odluku na posebnoj sjednici.

(2) Sjednica Ustavnog suda može se održati ako je na sjednici nazočna većina ukupnoga broja sudaca.

(3) U zapisnik te sjednice unose se podaci o predmetu, o tome kako je predmet riješen, te o glasovanju (tko je glasovao "za" a tko "protiv").

Članak 54.

Ustavni sud može ocjenjivati suglasnost zakona s Ustavom, odnosno suglasnost drugih propisa s Ustavom i zakonom i u slučaju kada je određeni zakon ili drugi propis već ranije bio predmetom ustavnosudske ocjene.

Članak 55.

(1) Ustavni sud će ukinuti zakon ili pojedine njegove odredbe ako utvrdi da nije suglasan s Ustavom, odnosno drugi propis ili pojedine njegove odredbe ako utvrdi da nije suglasan s Ustavom i zakonom.

(2) Ukinuti zakon i drugi propis, odnosno njihove ukinute odredbe, prestaju važiti danom objave odluke Ustavnog suda u "Narodnim novinama", ako Ustavni sud ne odredi drugi rok.

(3) Ustavni sud može poništiti propis, odnosno pojedine njegove odredbe, uzimajući u obzir sve okolnosti od važnosti za zaštitu ustavnosti i zakonitosti, te imajući u vidu osobito težinu povrede Ustava ili zakona i interes pravne sigurnosti:

- ako se njime vrijeđaju ljudska prava i temeljne slobode zajamčene Ustavom,
- ako se njime pojedinci, skupine ili udruge neosnovano stavljaju u povoljniji ili nepovoljniji položaj.

Članak 56.

(1) Ustavni sud može ocjenjivati ustavnost zakona te ustavnost i zakonitost drugog propisa, odnosno pojedinih njihovih odredaba, iako su oni prestali važiti, ako od tog prestanka do podnošenja zahtjeva ili prijedloga za pokretanje postupka nije proteklo više od godinu dana.

(2) Kad u postupku ocjene utvrdi neustavnost, odnosno nezakonitost akta iz stavka 1. ovoga članka, Ustavni sud će donijeti odluku o utvrđenju neustavnosti zakona ili neustavnosti i nezakonitosti drugog propisa, odnosno pojedinih njihovih odredaba.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju odredbe članka 58. i 59. ovoga Ustavnog zakona.

Članak 57.

(1) U slučaju da je postupak za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom, odnosno suglasnosti drugih propisa s Ustavom i zakonom pokrenut pred Ustavnim sudom, a taj zakon, odnosno drugi propis nadležno tijelo ukine ili izmijeni prije okončanja postupka pred Ustavnim sudom, Ustavni sud dovršit će pokrenuti postupak.

(2) U slučaju da utvrdi neustavnost ukinutog ili izmijenjenog zakona odnosno neustavnost ili nezakonitost drugog propisa iz stavka 1. ovoga članka, Ustavni sud donijet će odluku o njegovoj neustavnosti ili nezakonitosti na temelju koje svatko kome je povrijeđeno pravo pravomoćnim pojedinačnim aktom donijetim na temelju ukinutog ili izmijenjenog zakona ili drugog propisa ima pravo tražiti od nadležnog tijela izmjenu tog pojedinačnog akta odgovarajućom primjenom odredbi članka 58. ovoga Ustavnog zakona.

Članak 58.

(1) Pravomoćna presuda za kazneno djelo utemeljena na odredbi zakona koja je ukinuta zbog nesuglasnosti s Ustavom ne proizvodi pravne učinke od dana stupanja na snagu odluke Ustavnog suda o ukidanju odredbe zakona na temelju koje je presuda donesena i može se izmijeniti odgovarajućom primjenom odredaba o ponavljanju kaznenog postupka.

(2) Svaka fizička i pravna osoba koja je Ustavnom sudu podnijela prijedlog za ocjenu suglasnosti pojedine odredbe zakona s Ustavom, odnosno pojedine odredbe drugog propisa s Ustavom i zakonom, a Ustavni sud njezin prijedlog prihvati i ukine odredbu zakona, odnosno odredbu drugog propisa, ima pravo podnijeti zahtjev nadležnom tijelu za izmjenu pravomoćnoga pojedinačnog akta kojim joj je povrijeđeno pravo, a koji je donesen na temelju ukinute zakonske odredbe, odnosno ukinute odredbe drugog propisa, odgovarajućom primjenom odredaba o ponavljanju postupka.

(3) Svaka fizička i pravna osoba kojoj je povrijeđeno pravo pravomoćnim pojedinačnim aktom donesenim na temelju poništene odredbe drugog propisa ima pravo podnijeti zahtjev nadležnom tijelu za izmjenu toga pojedinačnog akta odgovarajućom primjenom odredaba o ponavljanju postupka.

(4) Zahtjev za izmjenu pravomoćnoga pojedinačnog akta iz stavka 2. i 3. ovoga članka može se podnijeti u roku od šest mjeseci od dana objave odluke Ustavnog suda u "Narodnim novinama".

(5) U postupcima u kojima o pravnoj stvari, do dana stupanja na snagu odluke Ustavnog suda kojom se ukida zakon, odnosno poništava ili ukida drugi propis ili pojedina njihova odredba, nije pravomoćno odlučeno, a taj se zakon, odnosno drugi propis neposredno primjenjuje u toj pravnoj stvari, ukinuti zakon, odnosno poništeni ili ukinuti drugi propis ili njihova ukinuta ili poništena odredba neće se primjenjivati od dana stupanja na snagu odluke Ustavnog suda.

Članak 59.

Ako su nastupili učinci pravomoćne sudske presude za kazneno djelo utemeljene na zakonskoj odredbi koja je ukinuta, odnosno ako se izmjenom pravomoćnoga pojedinačnog akta iz članka 58. stavka 2. i 3. ovoga Ustavnog zakona ne mogu otkloniti štetne posljedice nastale uslijed povrede prava stranke, stranka može u roku iz članka 58. stavka 4. ovoga Ustavnog zakona podnijeti zahtjev nadležnom sudu da se te posljedice otklone naknadom štete.

Članak 60.

Kad sud pravomoćnom odlukom odbije primijeniti propis zbog njegove neustavnosti ili nezakonitosti, a Ustavni sud utvrdi da takva neustavnost, odnosno nezakonitost ne postoji, svatko kome je povrijeđeno neko pravo može zahtijevati izmjenu pravomoćne odluke suda u roku od godine dana od dana objave odluke Ustavnog suda.

Članak 61.

Ustavni sud može obustaviti postupak ako podnositelj zahtjeva, odnosno prijedloga odustane, a mora u slučajevima kad prestanu postojati pretpostavke za vođenje postupka.

V. ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA

Članak 62.

(1) Svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom, odnosno Ustavom zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (u daljnjem tekstu: ustavno pravo).

(2) Ako je zbog povrede ustavnih prava dopušten drugi pravni put, ustavna tužba može se podnijeti tek nakon što je taj pravni put iscrpljen.

(3) U stvarima u kojima je dopušten upravni spor, odnosno revizija u parničnom ili izvanparničnom postupku, pravni put je iscrpljen nakon što je odlučeno i o tim pravnim sredstvima.

Članak 63.

(1) Ustavni sud će pokrenuti postupak po ustavnoj tužbi i prije no što je iscrpljen pravni put, u slučaju kad o pravima i obvezama stranke ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela nije u razumnom roku odlučio sud ili u slučaju kad se osporenim pojedinačnim aktom grubo vrijeđaju ustavna prava, a potpuno je razvidno da bi nepokretanjem ustavnosudskog postupka za podnositelja ustavne tužbe mogle nastati teške i nepopravljive posljedice.

(2) U odluci kojom usvaja ustavnu tužbu zbog nedonošenja akta u razumnom roku iz stavka 1. ovoga članka, Ustavni sud će nadležnom sudu odrediti rok za donošenje akta kojim će taj sud meritorno odlučiti o pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela podnositelja. Rok za donošenje akta počinje teći idućeg dana od dana objave odluke Ustavnog suda u "Narodnim novinama".

(3) U odluci iz stavka 2. ovoga članka Ustavni sud će odrediti primjerenu naknadu koja pripada podnositelju zbog povrede njegova ustavnog prava koju je sud učinio kada o pravima i obvezama podnositelja ili o sumnji ili optužbi zbog njegovog kažnjivog djela nije odlučio u razumnom roku. Naknada se isplaćuje iz državnog proračuna u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva stranke za njezinu isplatu.

Članak 64.

Ustavna se tužba može podnijeti u roku od 30 dana računajući od dana primitka odluke.

Članak 65.

(1) Ustavna tužba mora sadržavati ime i prezime, jedinstveni matični broj građana, prebivalište ili boravište, odnosno tvrtku i sjedište podnositelja ustavne tužbe, ime i prezime njegovog punomoćnika, oznaku osporavane odluke, naznaku ustavnog prava za koje se tvrdi da je povrijeđeno s naznakom mjerodavne odredbe Ustava kojom se to pravo jamči, razloge tužbe, dokaze o tome da je iscrpljen pravni put i da je tužba pravodobna i potpis podnositelja ustavne tužbe.

(2) Uz tužbu se, u prilogu, mora podnijeti osporeni akt u izvorniku ili ovjerenom prijepisu.

Članak 66.

(1) Osobi koja iz opravdanih razloga propusti rok za podnošenje ustavne tužbe, Ustavni sud će dopustiti povrat u prijašnje stanje ako ona u roku od 15 dana nakon prestanka razloga koji je prouzročio propuštanje podnese prijedlog za povrat u prijašnje stanje i ako istodobno s prijedlogom podnese i ustavnu tužbu.

(2) Nakon proteka tri mjeseca od dana propuštanja ne može se tražiti povrat u prijašnje stanje.

(3) Neće se dopustiti povrat u prijašnje stanje ako je propušten rok za stavljanje prijedloga da se dopusti povrat u prijašnje stanje.

Članak 67.

(1) Ustavna tužba, u pravilu, ne sprječava primjenu osporavanoga akta.

(2) Na prijedlog podnositelja ustavne tužbe Ustavni sud može odgoditi ovrhu do donošenja odluke, ako bi ovrha prouzročila podnositelju tužbe štetu koja bi se teško mogla popraviti, a odgoda nije suprotna javnom interesu niti bi se odgodom nanijela nekome veća šteta.

Članak 68.

(1) O ustavnoj tužbi odlučuje vijeće sastavljeno od šest sudaca.

(2) Vijeće sastavljeno od troje sudaca odlučuje o ustavnim tužbama kada ne postoje postupovne pretpostavke za odlučivanje (nepravodobnost, neovlaštenost na podnošenje ustavne tužbe, nedopuštenost i dr.).

(3) Vijeće može odlučivati samo jednoglasno i u punom sastavu.

(4) Ako se u vijeću ne postigne jednoglasnost ili ako vijeće smatra da predmet ustavne tužbe ima širi značaj, o ustavnoj tužbi odlučit će sjednica Ustavnog suda.

Članak 69.

Sudac izvjestitelj:

- poziva podnositelja ustavne tužbe da je u određenom roku dopuni ili ispravi ako je nerazumljiva, odnosno ako se na temelju podataka i priloga iz ustavne tužbe ne može utvrditi koji se akt osporava ili ako ustavna tužba nije potpisana (nepotpuna ustavna tužba),

- dostavlja, prema potrebi, primjerak ustavne tužbe zainteresiranim osobama i poziva ih da se o njoj izjasne,

- prema potrebi, zahtijeva dostavu spisa koji se odnosi na predmet ustavne tužbe, odnosno izvješće o povredama ustavnih prava učinjenih osporenim aktom.

Članak 70.

U ostavljenome roku tijelo koje je donijelo osporeni akt dužno je dostaviti Ustavnom sudu sve spise koji se odnose na predmet ustavne tužbe.

Članak 71.

(1) Vijeće, odnosno sjednica Ustavnog suda ispituje samo one povrede ustavnih prava koje su istaknute u ustavnoj tužbi.

(2) Ustavna tužba neće se uzeti u razmatranje u slučaju kad se ne radi o povredi ustavnog prava.

(3) Odluku iz stavka 2. ovoga članka donosi vijeće sastavljeno od troje sudaca. U slučaju da vijeće odluku ne donese jednoglasno, odluku donosi vijeće sastavljeno od šest sudaca, odnosno sjednica Ustavnog suda.

Članak 72.

Ustavni sud će rješenjem odbaciti ustavnu tužbu: ako nije nadležan; ako je ustavna tužba nepravodobna, nepotpuna, nerazumljiva ili nedopuštena. Tužba je nedopuštena: ako nije iscrpljen dopušteni pravni put, odnosno ako podnositelj tužbe u prethodnom postupku nije koristio dopušteno pravno sredstvo, osim iznimke predviđene u članku 62. ovoga Ustavnog zakona, ako je tužbu podnijela osoba koja nije ovlaštena za njezino podnošenje, te ako je tužbu podnijela pravna osoba koja ne može biti nositelj ustavnih prava.

Članak 73.

(1) Ustavni sud odlučuje o ustavnoj tužbi odlukom.

(2) Odlukom se tužba usvaja ili odbija kao neosnovana.

Članak 74.

Ako utvrdi da je ustavno pravo podnositelja ustavne tužbe povrijeđeno ne samo osporenim nego i nekim drugim aktom donesenim u tom predmetu, Ustavni sud će odlukom ukinuti, u cijelosti ili djelomično, i taj akt.

Članak 75.

Odlukom se ustavna tužba odbija kao neosnovana kada Ustavni sud utvrdi da ne postoje razlozi zbog kojih se akt osporava.

Članak 76.

(1) Odlukom kojom se ustavna tužba usvaja, Ustavni sud ukida osporavani akt kojim je povrijeđeno ustavno pravo.

(2) Ako su nadležno sudbeno ili upravno tijelo, tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravna osoba s javnim ovlastima dužni umjesto akta koji je ukinut odlukom iz stavka 1. ovoga članka donijeti novi akt, Ustavni sud predmet vraća na ponovni postupak tijelu koje je donijelo ukinuti akt. Ako se do donošenja odluke Ustavnog suda promijenio zakon koji određuje nadležnost za postupanje u toj pravnoj stvari, tijelo koje je provelo postupak i donijelo ukinuti akt dužno je bez odgode dostaviti predmet nadležnom tijelu.

(3) U slučaju da osporavani akt kojim je povrijeđeno ustavno pravo podnositelja više ne proizvodi pravne učinke, Ustavni sud u odluci utvrđuje njegovu neustavnost, navodeći u izreci ustavno pravo koje je podnositelju tim aktom povrijeđeno.

Članak 77.

(1) Kada ustavnu tužbu usvoji i osporeni akt ukine, Ustavni sud u obrazloženju navodi koje je ustavno pravo povrijeđeno i u čemu se povreda sastoji.

(2) Pri donošenju novog akta iz članka 76. stavka 2. ovoga Ustavnog zakona, nadležno sudbeno ili upravno tijelo, tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravna osoba s javnim ovlastima obvezni su poštivati pravna stajališta Ustavnog suda izražena u odluci kojom se ukida akt kojim je povrijeđeno ustavno pravo podnositelja ustavne tužbe.

Članak 78.

(1) Izvornik odluke, odnosno rješenja potpisuju predsjednik vijeća (ako je o ustavnoj tužbi odlučilo vijeće), odnosno predsjednik Ustavnog suda (ako je o ustavnoj tužbi odlučila sjednica Ustavnog suda), kao i sudac izvjestitelj i savjetnik.

(2) Ustavni sud dostavlja ovjerovljeni prijepis svoje odluke, odnosno rješenja podnositelju ustavne tužbe, tijelu koje je donijelo osporeni akt, te osobi koju je Ustavni sud pozvao da se izjasni.

Članak 79.

Postupak pokrenut ustavnom tužbom obustavlja se:

- kada podnositelj ustavne tužbe umre,
- kada podnositelj ustavne tužbe, koji je pravna osoba, prestane postojati,
- u slučaju povlačenja ustavne tužbe.

Članak 80.

Ustavni sud može narediti da podnositelj tužbe koji nije uspio s tužbom, naknadi troškove postupka pred Ustavnim sudom, ako ih je prouzročio svojom krivnjom.

VI. RJEŠAVANJE SUKOPA O NADLEŽNOSTI IZMEĐU TIJELA ZAKONODAVNE, IZVRŠNE I SUDBENE VLASTI

Članak 81.

(1) Ako dođe do sukoba nadležnosti između tijela zakonodavne, izvršne ili sudbene vlasti, zato što određeno tijelo zakonodavne, izvršne ili sudbene vlasti prihvaća nadležnost u istom predmetu, svako od tih tijela može zahtijevati od Ustavnog suda da riješi nastali sukob nadležnosti.

(2) Zahtjev za rješenje sukoba nadležnosti može podnijeti i stranka čiji je interes zbog nastalog sukoba povrijeđen ili bi mogao biti povrijeđen.

(3) Zahtjev se podnosi u roku od 30 dana od dana saznanja da je i drugo tijelo prihvatilo nadležnost.

(4) Ustavni sud može odrediti da se do njegove odluke prekine postupak pred tijelima među kojima je došlo do sukoba nadležnosti.

Članak 82.

(1) Ako dođe do sukoba nadležnosti između tijela zakonodavne i izvršne ili sudbene vlasti, zato što određeno tijelo zakonodavne, izvršne ili sudbene vlasti odbija nadležnost u istom predmetu, zahtjev za rješenje sukoba nadležnosti može se podnijeti po pravomoćnosti odluke suda, odnosno konačnosti odluke tijela izvršne vlasti ili odgovarajuće odluke zakonodavnog tijela, koje je prvo odlučilo o svojoj nadležnosti.

(2) Zahtjev iz prethodnog stavka može podnijeti stranka koja zbog odbijanja nadležnosti nije mogla ostvariti svoje pravo, kao i svako od tijela zakonodavne, izvršne, odnosno sudbene vlasti između kojih je došlo do sukoba nadležnosti.

(3) Zahtjev se podnosi u roku od 30 dana od dana nastupa pravomoćnosti odluke suda, od dana nastupa konačnosti odluke tijela izvršne vlasti, odnosno od dana donošenja odgovarajuće odluke zakonodavnog tijela iz stavka 1. ovoga članka, kojom se drugo tijelo državne vlasti oglasilo nenadležnim.

VII. POSTUPAK ZA UTVRĐIVANJE ODGOVORNOSTI PREDSJEDNIKA REPUBLIKE HRVATSKE

Članak 83.

(1) Zahtjev Hrvatskoga sabora za utvrđivanje odgovornosti predsjednika Republike sadrži činjenični opis i pravnu naznaku te dokaze o povredi Ustava koja se predsjedniku Republike Hrvatske stavlja na teret.

(2) Ustavni sud će pribaviti stajalište predsjednika Republike o zahtjevu Hrvatskoga sabora i omogućiti mu sudjelovanje u postupku.

Članak 84.

Ustavni sud će odlukom odbiti neosnovani zahtjev ili utvrditi odgovornost predsjednika Republike Hrvatske.

VIII. NADZOR NAD USTAVNOŠĆU PROGRAMA I DJELOVANJA POLITIČKIH STRANAKA

Članak 85.

Ustavni sud nadzire ustavnost programa i djelovanja političkih stranaka, te zabranjuje njihov rad ako utvrdi da su se za to stekli Ustavom i zakonom utvrđeni uvjeti.

Članak 86.

Zahtjev za zabranu rada političke stranke, odnosno njezina dijela mogu podnijeti predsjednik Republike Hrvatske, Hrvatski sabor, Vlada Republike Hrvatske, Vrhovni sud Republike Hrvatske, tijelo koje obavlja registraciju stranaka i Državni odvjetnik Republike Hrvatske.

IX. NADZOR NAD USTAVNOŠĆU I ZAKONITOŠĆU IZBORA I DRŽAVNOG REFERENDUMA I IZBORNI SPOROVI

Članak 87.

Ustavni sud:

- nadzire ustavnost i zakonitost izbora,
- nadzire ustavnost i zakonitost državnog referenduma,
- rješava izborne sporove koji nisu u djelokrugu sudova, odlučujući u povodu žalbe na rješenje nadležnog izbornog povjerenstva.

Članak 88.

Političke stranke, kandidati, najmanje 100 birača ili najmanje 5% birača izborne jedinice u kojoj se provode izbori, ovlaštene su tijekom izbora, odnosno najkasnije do isteka roka od 30 dana od dana objavljivanja rezultata izbora, zatražiti od Ustavnog suda da u izvršavanju nadzora nad ustavnošću i zakonitošću izbora poduzima odgovarajuće mjere ako se te aktivnosti provode suprotno Ustavu i zakonu.

Članak 89.

Kad se utvrdi da sudionici u izborima postupaju protivno Ustavu ili zakonu, Ustavni sud će o tome obavijestiti javnost putem sredstava javnog priopćavanja, po potrebi upozoriti nadležna tijela, a u slučaju povrede koja je utjecala ili je mogla biti od utjecaja na rezultat izbora, poništiti će sve ili pojedine izborne radnje i odluke, koje su prethodile takvoj povredi.

Članak 90.

(1) Postupak nadzora nad ustavnošću i zakonitošću izbora može se pokrenuti u roku iz članka 88. ovoga Ustavnog zakona, računajući od dana objavljivanja rezultata izbora u "Narodnim novinama".

(2) Rok iz stavka 1. ovoga članka počinje teći danom izlaska "Narodnih novina" iz tiska, s tim da je Ustavni sud ovlašten utvrditi i stvarni dan izlaska "Narodnih novina" iz tiska.

Članak 91.

(1) Političke stranke, kandidati, najmanje 100 birača ili najmanje 5% birača izborne jedinice u kojoj se provode izbori imaju pravo protiv rješenja nadležnoga izbornog povjerenstva u zaštiti izbornog prava podnijeti žalbu Ustavnom sudu (izborni spor).

(2) Žalba se podnosi Ustavnom sudu putem nadležnoga izbornog povjerenstva, u roku od 48 sati računajući od isteka dana kad je primljeno pobijano rješenje.

(3) Ustavni sud dužan je donijeti odluku o žalbi u roku od 48 sati od dana njezina primitka.

(4) Žalba ne odgađa obavljanje izbornih radnji koje su propisane izbornim zakonom.

(5) Odluka Ustavnog suda u povodu žalbe isključuje pravo podnošenja ustavne tužbe.

Članak 92.

(1) U nadzoru ustavnosti i zakonitosti izbora i državnog referenduma Ustavni sud odlučuje na sjednici.

(2) Rješavanje izbornih sporova Ustavni sud provodi u vijeću sastavljenom od tri suca koje na prijedlog predsjednika Ustavnog suda imenuje Ustavni sud na sjednici.

Članak 93.

(1) Vijeće ispituje osporeni akt u onom dijelu koji se osporava time da se u pravilu ograničava na ispitivanje onih povreda koje ističe podnositelj.

(2) Vijeće odlučuje na nejavnoj sjednici.

Članak 94.

(1) Vijeće može donijeti odluku samo jednoglasno.

(2) Ako se u vijeću ne postigne jednoglasnost ili ako vijeće smatra da postoje razlozi da se predmet iznese na sjednicu Ustavnog suda, predmet se dostavlja predsjedniku Ustavnog suda radi iznošenja na sjednicu Ustavnog suda i donošenja odluke.

Članak 95.

(1) Na zahtjev Hrvatskoga sabora Ustavni sud će, u slučaju kad deset posto od ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj zatraži raspisivanje referenduma, utvrditi je li sadržaj referenduskog pitanja u skladu s Ustavom i jesu li ispunjene pretpostavke iz članka 86. stavka 1. do 3. Ustava Republike Hrvatske za njegovo raspisivanje.

(2) Odluku iz stavka 1. ovoga članka Ustavni sud će donijeti u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva.

Članak 96.

Ustavni sud će nadzirati ustavnost i zakonitost provođenja državnog referenduma i poduzimati mjere odgovarajućom primjenom odredaba članka 87. do 96. ovoga Ustavnog zakona.

X. POSTUPAK U POVODU ŽALBE PROTIV ODLUKE O RAZRJEŠENJU SUDAČKE DUŽNOSTI I ODLUKE O STEGOVNOJ ODGOVORNOSTI SUCA (ŽALBENI USTAVNOSUDSKI POSTUPCI)

Članak 97.

(1) Protiv odluke o razrješenju sudačke dužnosti sudac (u daljnjem tekstu: žalitelj) ima pravo na žalbu Ustavnom sudu u roku od 15 dana od dana dostave osporavane odluke.

(2) O žalbi iz stavka 1. ovoga članka odlučuje većinom glasova vijeće Ustavnog suda sastavljeno od šest sudaca.

(3) Ustavnosudskom odlukom kojom se žalba usvaja kao osnovana, ukida se osporavana odluka, a predmet se vraća Državnom sudbenom vijeću na ponovni postupak.

(4) U slučaju iz stavka 3. ovoga članka, Državno sudbeno vijeće dužno je umjesto ukinute odluke donijeti drugu, pri čemu je vezano u ukidnoj ustavnosudskoj odluci izraženim pravnim stajalištem Ustavnog suda o povredi ustavnih prava žalitelja.

Članak 98.

(1) Protiv odluke Državnoga sudbenog vijeća o stegovnoj odgovornosti, sudac (u daljnjem tekstu: žalitelj) ima pravo na žalbu Ustavnom sudu u roku od 15 dana od dana dostave osporavane odluke.

(2) O žalbi iz stavka 1. ovoga članka odlučuje većinom glasova vijeće Ustavnog suda sastavljeno od šest sudaca.

(3) Ustavnosudskom odlukom kojom se žalba usvaja kao osnovana, ukida se osporavana odluka, a predmet se vraća Državnom sudbenom vijeću na ponovni postupak.

(4) U slučaju iz stavka 3. ovoga članka, Državno sudbeno vijeće dužno je umjesto ukinute odluke donijeti drugu, pri čemu je vezano u ukidnoj ustavnosudskoj odluci izraženim pravnim stajalištima Ustavnog suda o povredi ustavnih prava žalitelja.

Članak 99.

(1) U žalbenim ustavnosudskim postupcima iz članka 97. i 98. ovoga Ustavnog zakona, žalitelja može zastupati odvjetnik, a Državno sudbeno vijeće (u daljnjem tekstu: donositelj odluke) zastupa predsjednik ili član Državnoga sudbenog vijeća kojeg, na temelju posebne punomoći, predsjednik ovlasti na zastupanje pred Ustavnim sudom.

(2) U žalbenom ustavnosudskom postupku žalitelj i donositelj odluke imaju pravo na dostavu svih podnesaka druge strane koje Ustavni sud zaprimi, te na pisano očitovanje o njima.

(3) Žalitelj ima pravo da nadležnom vijeću Ustavnog suda predloži osobe za koje smatra da bi svojim očitovanjem doprinijele donošenju ustavnosudske odluke u njegovu korist. Vijeće Ustavnog suda u tom će slučaju od predloženih osoba zatražiti pisano očitovanje, na koje donositelj odluke ima pravo pisanog odgovora.

Članak 100.

Pravo vijeća Ustavnog suda da ocjenjuje postojanje ili nepostojanje činjenica, o kojima ovisi ocjena o povredi ustavnog prava žalitelja, nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima.

Članak 101.

(1) Vijeće Ustavnog suda dužno je donijeti ustavnosudsku odluku ili rješenje o žalbi iz članka 97. i članka 98. ovoga Ustavnog zakona u roku od 30 dana od dana njezina primitka.

(2) U složenim žalbenim ustavnosudskim postupcima u kojima žalitelj, odnosno donositelj odluke zatraži odgovarajuće vrijeme i mogućnosti za pripremu pisanog očitovanja na podnesak druge strane, ili se radi o potrebi da se žalitelju, odnosno donositelju odluke osigura pravo pisanog očitovanja na veći broj podnesaka druge strane, uključujući pisana očitovanja iz članka 99. stavka 3. ovoga Ustavnog zakona, rok od 30 dana za donošenje ustavnosudske odluke o žalbi počinje teći od dana zaprimanja posljednjeg podneska žalitelja.

Članak 102.

Ustavnosudska odluka ili rješenje Ustavnog suda o žalbama sudaca iz članka 97. i 98. ovoga Ustavnog zakona isključuje pravo na ustavnu tužbu žalitelja.

Članak 103.

(1) Protiv odluke Državnoga sudbenog vijeća o imenovanju sudaca, kandidati u postupku imenovanja mogu podnijeti ustavnu tužbu nakon iscrpljivanja pravnog puta provedenog pred Upravnim sudom Republike Hrvatske po zahtjevu podnesenom na temelju posebnih odredbi Zakona o upravnim sporovima o zaštiti Ustavom zajamčenih ljudskih prava i temeljnih sloboda.

(2) Stavak 1. ovoga članka primjenjuje se i na osobe koje su sudjelovale u postupku pred Državnoodvjetničkim vijećem.

XI. PRAĆENJE OSTVARIVANJA USTAVNOSTI I ZAKONITOSTI

Članak 104.

(1) Ustavni sud prati ostvarivanje ustavnosti i zakonitosti te o uočenim pojavama neustavnosti i zakonitosti izvješćuje Hrvatski sabor.

(2) Izvješće iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje sjednica Ustavnog suda.

(3) Izvješće iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se u pisanom obliku predsjedniku Hrvatskoga sabora, koji o njemu izvješćuje Hrvatski sabor.

XII. NADZOR NAD DONOŠENJEM PROPISA ZA IZVRŠENJE USTAVA, ZAKONA I DRUGIH PROPISA

Članak 105.

(1) Kad Ustavni sud utvrdi da nadležno tijelo nije donijelo propis za izvršenje odredaba Ustava, zakona i drugih propisa, a bilo je dužno takav propis donijeti, o tome će obavijestiti Vladu Republike Hrvatske.

(2) Kad Ustavni sud utvrdi da Vlada Republike Hrvatske nije donijela propis za izvršenje odredaba Ustava, zakona i drugih propisa, o tome će obavijestiti Hrvatski sabor.

(3) Izvješće iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se u pisanom obliku predsjedniku Vlade Republike Hrvatske, a izvješće iz stavka 2. ovoga članka predsjedniku Hrvatskoga sabora.

(4) O objavi u "Narodnim novinama" izvješća iz stavka 1. i 2. ovoga članka odlučuje sjednica Ustavnog suda.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (1999.)

X. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 93.

Na dan stupanja na snagu ovoga Ustavnog zakona prestaju važiti Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 13/91.) i odredbe Poslovnika Ustavnog suda Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 29/94.) koje nisu usklađene s ovim Ustavnim zakonom ili su u suprotnosti s njime.

Članak 94.

Poslovnik Ustavnog suda uskladit će se s ovim Ustavnim zakonom u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Ustavnog zakona.

Članak 95.

(1) Postupci u predmetima koji su započeti do stupanja na snagu ovoga Ustavnog zakona dovršit će se po odredbama ovoga Ustavnog zakona.

(2) Rokovi utvrđeni ovim Ustavnim zakonom počinju teći njegovim stupanjem na snagu.

Članak 96.

Ovaj Ustavni zakon stupa na snagu danom proglašenja.

Ustavni zakon o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (2002.)

XIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 106.

Poslovnik Ustavnog suda uskladit će se s ovim Ustavnim zakonom u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Ustavnog zakona.

Članak 107.

(1) Postupci u predmetima koji su započeti do stupanja na snagu ovoga Ustavnog zakona dovršit će se po odredbama ovoga Ustavnog zakona.

(2) Rokovi utvrđeni ovim Ustavnim zakonom počinju teći njegovim stupanjem na snagu.

Članak 108.

Ovaj Ustavni zakon stupa na snagu danom proglašenja.